หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4" มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อหาอัตราส่วนของปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่าง ๆ ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน และนักเรียน 16 ห้องเรียน จำนวน 694 คน จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาและดัดแปลงจากแบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของ เจอทรูด มอสโกวิทซ์ แบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของ กิลเบิร์ท เอ จาร์วิส และแบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของเอมี ฆุย บิค เมย์ ซึ่งแบบวิเคราะห์เหล่านี้เป็นแบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ตรวจความเหมาะสมของเครื่องมือแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แบบวิเคราะห์ที่จำแนกพฤติกรรมการเรียนการสอนออกเป็นพฤติกรรมย่อยได้ 23 พฤติกรรม

การหาความเที่ยงของการสังเกต ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกบันทึกพฤติกรรมการสอนจากการสอนจริงและจากเทปเสียงจนได้ค่าความเที่ยง ระหว่างการสังเกต 2 ครั้ง ของผู้วิจัยเอง และของผู้ช่วยผู้วิจัย ได้ 0.92 และ 0.97 ตามลำดับ และได้ค่าความเที่ยงของการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยได้ 0.85 ระหว่างการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเที่ยงของการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยรวม 3 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ ได้ค่าความเที่ยงของการสังเกตระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 0.97, 0.94 และ 0.90 ตามลำดับ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไปสังเกตและบันทึกเทปเสียงขณะมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลคนละ 8 โรงเรียน เก็บข้อมูลโรงเรียนละ 2 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ แล้วนำเทปเสียงนั้นมาวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการบันทึกทั้งหมด มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าร้อยละของพฤติกรรมแต่ละประเภท และหาค่าอัตราส่วนของปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่าง ๆ ระหว่างครูกับนักเรียน

<u>สรุปผลการวิจัย</u>

1. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นดังต่อไปนี้

1.1 ครูและนักเรียนพูดร้อยละ 59.75 และ 15.31 ตามลำดับ

1.2 ครูพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทยร้อยละ 27.97 และ 31.78 ตามลำดับ

1.3 นักเรียนพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทยร้อยละ 11.83 และ 3.48 ตามลำดับ

1.4 ความเงียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกิดขึ้นร้อยละ 23.50 ส่วนความเงียบหรือสับสนที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกิดขึ้นร้อยละ 1.43

1.5 ครูใช้อิทธิพลทางตรงร้อยละ 41.84 ใช้อิทธิพลทางอ้อมร้อยละ 17.91

1.6 นักเรียนพูดตอบสนองร้อยละ 15.22 พูดริเริ่มร้อยละ 0.09

1.7 นักเรียนตอบสนองแบบจำกัดร้อยละ 13.62 ตอบสนองแบบไม่จำกัดร้อยละ 1.69

1.8 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูบรรยาย ร้อยละ 21.08 พฤติกรรมภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูเป็นต้นแบบหรือใช้เทปเสียงให้นักเรียนฟังหรือเลียนแบบ ร้อยละ 7.69 ส่วนพฤติกรรมภาษาไทยที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูบรรยาย ร้อยละ 14.95

1.9 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดคือ นักเรียนตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็นร้อยละ 0.02 โดยพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมภาษาไทยที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดได้แก่ ครูแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ร้อยละ 0.03

1.10 พฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นเลยคือ ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน พฤติกรรมภาษาอังกฤษที่ไม่เกิดขึ้นเลยคือ นักเรียนถาม และนักเรียนแสดงความคิดเห็น ส่วนพฤติกรรมภาษาไทยที่ไม่เกิดขึ้นเลยคือ นักเรียนตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็น

2. อัตราส่วนของปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นดังนี้

2.1 อัตราส่วนระหว่างการพูดของครูกับการพูดของนักเรียน = 3.91

2.2 อัตราส่วนระหว่างการพูดภาษาไทยกับการพูดภาษาอังกฤษของครู =1.14

2.3 อัตราส่วนระหว่างการพูดภาษาไทยกับการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน = 0.29

2.4 อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางตรงกับอิทธิพลทางอ้อมของครู = 2.34

2.5 อัตราส่วนระหว่างการถามกับการพูดของครู = 0.20

2.6 อัตราส่วนระหว่างการถามคำถามแนวแคบกับการถามคำถามแนวกว้างของครู = 41.16

2.7 อัตราส่วนระหว่างการให้ข้อมูลกับการพูดทั้งหมดของครู = 0.69

2.8 อัตราส่วนระหว่างการพูดตอบสนองกับการพูดริเริ่มของนักเรียน = 171.24

2.9 อัตราส่วนระหว่างการตอบสนองที่มีลักษณะจำกัดกับการตอบสนองที่มีลักษณะไม่จำกัดของนักเรียน = 8.01

2.10 อัตราส่วนระหว่างการตอบคำถามที่มีคำตอบแน่นอนกับการตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็นของนักเรียน = 527.23

2.11 อัตราส่วนระหว่างการตอบคำถามกับการตอบสนองของนักเรียน = 0.56

2.12 อัตราส่วนระหว่างการแสดงผลงานกับการตอบสนองของนักเรียน = 0.11

2.13 อัตราส่วนระหว่างความเงียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์กับความเงียบหรือสับสนที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ = 16.38

2.14 อัตราส่วนระหว่างการทำงานรายบุคคลกับการทำงานรายกลุ่ม = 8.59

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าครูและนักเรียนพูดร้อยละ 59.75 และ 15.31 หรือครูพูดเป็น 3.91 เท่าของนักเรียน แสดงให้เห็นว่า ครูพูดมากกว่าที่ควรจะเป็น ดังที่ออเดรย์ แอล ไรท์ (Audrey L. Wright 1975 : 358) เสนอแนะไว้ว่า ครูควรพูดเพียง 25% และนักเรียนพูด 75% หรือนักเรียนควรพูดเป็น 3 เท่าของการพูดของครู การที่ครูใช้เวลาพูดมากเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูไม่มีความชำนาญในการสอนแนวใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้ครูยังใช้วิธีสอนแบบเก่าที่ยึดถือครูเป็นศูนย์กลางอยู่

จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูพูดร้อยละ 59.75 นั้น ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอาลี ยะฮา อาริชิ (Ali Yahya Arichi 1985 : 90A) ซึ่งศึกษาครูสอนภาษาอังกฤษในซาอุดีอาระเบีย พบว่า ครูพูดร้อยละ 64.97 แต่แตกต่างจากการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520:52) ซึ่งพบว่านักศึกษาฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษพูดเพียงร้อยละ 49.69 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาฝึกสอนมีอาจารย์นิเทศก์ไปสังเกตการสอนจึงพยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดมากขึ้นและลดบทบาทของตนเองลง

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนพูดร้อยละ 15.31 นั้น แตกต่างจากผลการวิจัยของอาลี ยะฮา อาริชิ (Ali Yahya Arichi 1985 : 90A) ซึ่งพบว่านักเรียนพูดร้อยละ 24.05 และผลการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520: 52) ที่พบว่า นักเรียนพูดถึงร้อยละ 29.04 ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้สอนที่เป็นตัวอย่างประชากรในครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการทำงานรายบุคคลมากถึงร้อยละ 21.05 จึงทำให้นักเรียนมีเวลาในการพูดน้อยลง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทยร้อยละ 27.97 และ 31.78 ตามลำดับ หรือ ครูพูดภาษาไทยคิดเป็น 1.14 เท่าของการพูดภาษาอังกฤษ ปรากฏว่าแตกต่างจากผลการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520:53)ซึ่งครูพูดภาษาไทยเพียงครึ่งหนึ่งของการพูดภาษาอังกฤษทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในงานวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์นั้น ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาฝึกสอน เมื่ออาจารย์นิเทศก์ไปสังเกตการสอน นักศึกษาอาจจะพยายามพูดภาษาอังกฤษมากขึ้น ส่วนครูซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูประจำการจึงอาจสอนตามความสะดวก หรืออาจเกรงว่านักเรียนจะไม่เข้าใจสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริงจึงใช้ภาษาไทยมากกว่า

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทยร้อยละ 11.83 และ 3.48 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520:53)ที่นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยร้อยละ 24.16 และ 4.87 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษ หรืออาจเป็นเพราะในเครื่องมือ

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีพฤติกรรมของนักเรียนถึง 3 พฤติกรรมที่จะไม่เกิดขึ้นเป็นภาษาไทย ได้แก่ การอ่านออกเสียง การอ่านหรือออกเสียงตามครูหรือเทปเสียง และการฝึกรูปแบบภาษา จึงทำให้พฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นภาษาอังกฤษมีมากกว่าภาษาไทย

4. จากผลการวิจัยที่ว่า ความเงียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และความเงียบที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ร้อยละ 23.50 และ 1.43 ตามลำดับ จะเห็นว่าความเงียบที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์เกิดขึ้นน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีผู้ไปสังเกตการสอน ทั้งครูและนักเรียนจึงพยายามที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

ความเงียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น เป็นการทำงานรายบุคคลถึง 21.05 เป็นการทำงานกลุ่มเพียงร้อยละ 2.45 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูยังไม่มีทักษะในการจัดกิจกรรมกลุ่มเพียงพอ จึงเน้นที่การทำงานรายบุคคลมากกว่าการทำงานกลุ่ม

5. จากผลการวิจัยพบว่า ครูใช้อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม ร้อยละ 41.84 และ 17.91 ตามลำดับ และอัตราส่วนระหว่างอิทธิพลทางตรงกับอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 2.34 ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520: 53) ซึ่งพบว่า อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางตรงกับอิทธิพลทางอ้อมของนักศึกษาฝึกสอนเท่ากับ 2.38 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูยังต้องเป็นแบบอย่างหรือใช้เทปเสียงในการเป็นแบบอย่างให้นักเรียนพูดตาม และในขณะเดียวกันครูยังจำเป็นต้องอธิบายเนื้อหาและรูปแบบการฝึกก่อนที่จะให้นักเรียนได้ฝึกด้วยตนเอง พร้อมกันนั้นครูยังให้โอกาสนักเรียนในการแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นไม่มากนักทำให้โอกาสที่ครูจะใช้อิทธิพลทางอ้อม เช่น การชมเชย การยอมรับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนเป็นไปได้น้อย ซึ่งจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมในประเภทดังกล่าวเกิดขึ้นในห้องเรียนน้อยมากหรือไม่เกิดขึ้นเลย เช่น การชมเชยมีเพียงร้อยละ 0.61 การถามคำถามแนวกว้างมีเพียง 0.29 ส่วนการยอมรับความรู้สึกของนักเรียนนั้นไม่เกิดขึ้นเลย

6. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพูดตอบสนองร้อยละ 15.22 พูดริเริ่มร้อยละ 0.09 หรือนักเรียนตอบสนองเป็น 171.52 เท่า ของนักเรียนริเริ่ม ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเอมี ซุย บิค เมย์ (Amy Tsui Bik May :

1985: 31-32) ซึ่งพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมตอบสนองร้อยละ 16.90 แต่ไม่มีพฤติกรรมริเริ่มเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูยังคงสอนแบบเดิมคือ ครูยังเป็นผู้นำในการเรียนการสอน นักเรียนเป็นผู้ฝึกตามแบบและตามครูมากกว่าที่จะจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

7. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีการตอบสนองที่มีลักษณะจำกัดและไม่จำกัด ร้อยละ 13.52 และ 1.69 ตามลำดับ หรือนักเรียนมีการตอบสนองที่มีลักษณะจำกัดเป็น 8.01 เท่าของการตอบสนองที่มีลักษณะไม่จำกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูเกรงว่าจะสอนไม่ทันตามหลักสูตรถ้าจะถามคำถามที่นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นหรือให้นักเรียนออกมาแสดงผลงานหน้าชั้น ประกอบกับครูให้นักเรียนทำงานกลุ่มน้อยมาก โอกาสที่นักเรียนจะนำเอางานที่คิดร่วมกันในกลุ่มมาเสนอให้นักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนจึงมีน้อย

8. จากผลการวิจัยที่ว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูบรรยายร้อยละ 21.08 ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของคนอื่น ๆ คือ นิรมาน วงศ์ชนะชัย (2527: 95) ที่พบว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นสูงสุดในการเรียนการสอนภาษาไทยคือการบรรยาย ร้อยละ 49.07 และจิตรา รอดเชื้อ (2515: 46) พบว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูอธิบายและแปลโดยเกิดขึ้น ร้อยละ 22.06 แต่ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520: 53) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมสูงสุดที่เกิดขึ้นคือ นักเรียนพูดเป็นหมู่ร้อยละ 22.86 ครูบรรยายเพียงร้อยละ 14.07 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในช่วงปีการศึกษา 2519 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ สุภาพร พรพิบูลย์ ทำการวิจัยนั้น วิธีสอนภาษาอังกฤษที่เป็นที่นิยมคือ วิธีสอนแบบฟัง – พูด ซึ่งมุ่งให้นักเรียนฝึกพูดภาษามาก แต่ปัจจุบันวิธีสอนดังกล่าวไม่เป็นที่นิยม จึงอาจมีผลทำให้นักเรียนได้ฝึกพูดน้อยลง

ส่วนพฤติกรรมทางวาจาที่เป็นภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูเป็นต้นแบบหรือใช้เทปเสียงให้นักเรียนฟังหรือเลียนแบบ ร้อยละ 7.69 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูต้องการให้นักเรียนออกเสียงได้ถูกต้อง ประกอบด้วยปัจจุบันหนังสือแบบเรียนทุกเล่มจะมีเทปเสียงประกอบบทเรียน ทำให้ครูมีโอกาสได้เปิดเทปเสียงให้นักเรียนฟังได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับพฤติกรรมทางวาจาที่เป็นภาษาไทย ที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ครูบรรยาย ร้อยละ 14.95 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องการให้นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนอย่างแท้จริง และเกรงว่าถ้าบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนอาจจะไม่เข้าใจ จึงใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่

9. จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดคือ นักเรียนตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็นร้อยละ 0.02 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูถามคำถามแนวกว้างซึ่งเป็นคำถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยคือเพียงร้อยละ 0.29 ส่วนเหตุที่ครูถามคำถามให้แสดงความคิดเห็นถึงร้อยละ 0.29 แต่นักเรียนตอบเพียงร้อยละ 0.02 นั้น อาจเป็นเพราะเมื่อครูถามแล้วนักเรียนไม่กล้าตอบเพราะขาดความมั่นใจหรือเกรงว่าจะผิดพลาดหรือเป็นที่น่าขบขัน จึงไม่กล้าแสดงออก

ส่วนพฤติกรรมทางวาจาที่เป็นภาษาไทย ที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด คือ ครูแก้ไขข้อบกพร่องของการตอบสนองของนักเรียนร้อยละ 0.03 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่นักเรียนตอบสนองโดยการอ่านหรือโดยการตอบคำถามที่มีคำตอบแน่นอน โอกาสที่นักเรียนตอบสนองผิดจึงมีน้อย ประกอบกับนักเรียนตอบสนองเป็นภาษาไทยเพียงร้อยละ 3.39 ครูจึงแก้ไขเป็นภาษาไทยน้อยมาก

10. จากผลการวิจัยที่พบว่าพฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นเลยคือ ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียนตรงกับคำกล่าวของ เนด เอ แฟลนเดอร์ส (Ned A. Flanders 1970: 40) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมชนิดนี้เกิดขึ้นได้ยากเพราะในวัฒนธรรมของเรานั้นทั้งครูและนักเรียนจะไม่ค่อยแสดงความรู้สึกของตน และตามกฎแล้วครูต้องพูดคำที่แสดงความรู้สึกก่อนจึงจะถือว่าเกิดพฤติกรรมนี้ขึ้น เช่น "My ! But this class seems excited" จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพร พรพิบูลย์ (2520: 42) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นน้อยที่สุดคือ เกิดเพียงร้อยละ 0.06 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิรมาน วงศ์ชนะชัย (2527: 62) ซึ่งพบว่าพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นน้อยที่สุดเช่นกัน คือเกิดเพียงร้อยละ 0.12

สำหรับพฤติกรรมทางวาจาที่เป็นภาษาอังกฤษ ที่ไม่เกิดขึ้นเลย ได้แก่ นักเรียนถามและนักเรียนแสดงความคิดเห็น อาจเป็นเพราะปกตินักเรียน

ไม่ค่อยถามและแสดงความคิดเห็นแม้จะเป็นภาษาไทยเพราะไม่กล้าแสดงออกหรือกลัวผิดพลาด การถามหรือแสดงความคิดเห็นเป็นภาษาอังกฤษ อาจจะเกิดขึ้นผิดพลาดง่ายยิ่งขึ้น นักเรียนจึงไม่กล้าแสดงออกทำให้ไม่มีพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นเลย

ส่วนพฤติกรรมทางวาจาที่เป็นภาษาไทย ที่ไม่เกิดขึ้นเลย ได้แก่ นักเรียนตอบคำถาม ที่แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูถามคำถามแนวกว้างเป็นภาษาอังกฤษร้อยละ 0.24 แต่ถามคำถามแนวกว้างเป็นภาษาไทยเพียงร้อยละ 0.05 ทำให้นักเรียนพยายามตอบเป็นภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะใช้เวลาในการตอบน้อยเพียงร้อยละ 0.02 ก็ตาม การถามคำถามแนวกว้างเป็นภาษาไทยเพียงร้อยละ 0.05 จึงมีผลทำให้นักเรียนไม่ได้ตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็นเป็นภาษาไทยเลย

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการศึกษาควรจะนำวิธีสังเกตปฏิสัมพันธ์การเรียนการสอนอย่างมีระบบไปใช้ในการสังเกตและนิเทศการสอน เพราะเป็นวิธีที่เป็นปรนัยสูงและทำให้ได้ทราบถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน ข้อมูลที่ได้จะมีความเที่ยงตรงและมีประโยชน์ยิ่งต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ครูควรใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ และพยายามส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการแสดงความคิดเห็นหรือในการถาม เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้เคยชินกับการนำภาษาไปใช้ในชีวิตจริง

3. ครูควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้น เพราะจะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งถือว่ามีประโยชน์ยิ่งในการเรียนการสอนปัจจุบัน

4. เมื่อครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนแล้ว ควรมีการประเมินผลว่าพฤติกรรมการสอนของครูเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรโดยใช้วิธีการสังเกตปฏิสัมพันธ์

การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูรับผิดชอบในการไปอบรมมากขึ้น ทั้งยังเป็นข้อมูลย้อนกลับของโครงการอบรมนั้น ๆ ด้วย

5. ครูควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคในการถามและการเสริมกำลังใจ เพราะพฤติกรรมทั้งสองนี้ เป็นพฤติกรรมที่สำคัญของพฤติกรรมที่เป็นอิทธิพลทางอ้อมของครู และครูควรถามคำถามแนวกว้างให้มากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเก็บข้อมูลในช่วงต้น ๆ ของภาคเรียน เพราะถ้าเก็บข้อมูลในช่วงปลายของภาคเรียน ครูมักจะเร่งสอน ทำให้ต้องใช้การบรรยายและพฤติกรรมอื่นที่เป็นอิทธิพลทางตรงมาก

2. ควรเพิ่มจำนวนตัวอย่างประชากรให้มากขึ้น ถ้าเป็นไปได้ควรทำพร้อมกันทุกจังหวัดหรือทุกเขตการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานและกระจายมากขึ้น และควรมีการวิจัยนี้ทุก 10 ปี เพื่อดูพัฒนาการของการเรียนการสอนโดยส่วนรวม

3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น คุณภาพของการสอนของครู จำนวนคาบเรียนที่สอนของครู สัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน จำนวนนักเรียนในห้องเรียน ฯลฯ

4. ควรมีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูที่สอนเก่งหรือของครูที่มีวิธีการสอนที่ถูกต้องตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมกันในปัจจุบัน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ครูที่ต้องการปรับปรุงการสอนของตน